

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna a JUDr. Ivana Machyniaka v exekučnej veci oprávneného **J. S.**, bývajúceho v K., zastúpeného JUDr. Ľ. D., advokátom v Š., proti povinnému **M. K.**, S., IČO: X., **o uspokojenie pohľadávky oprávneného vo výške 51 642 Sk a po 2 718 Sk mesačne od 1.7.2005**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 11 Er 1344/2005, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. januára 2006 sp. zn. 16 CoE 6/2006

t a k t o :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. januára 2006 sp. zn. 16 CoE 6/2006 vo výroku, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vo výroku o trovách konania a vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Zvolen uznesením z 8. decembra 2005 č.k. 11 Er 1344/2005-37 námietkam povinného proti exekúcii vyhovel v časti prevyšujúcej vymáhanú sumu 2 718 Sk a v tejto časti exekúciu vyhlásil za neprípustnú. V zostávajúcej časti námietky povinného proti exekúcii zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že za obdobie od 1.12.2003 do 31.12.2003 má oprávnený nárok na zaplatenie úrazovej renty od M.

K., ktoré prevzalo aj záväzky N. K. v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 veta prvá zákona č. 138/1991 Zb. v znení neskorších predpisov. Od 1.1.2004 úrazovú rentu je povinná vyplácať Sociálna poisťovňa so sídlom v Bratislave. Námietkam povinného proti exekúcii preto vyhovel v časti prevyšujúcej vymáhanú sumu 2 718 Sk, čo je úrazová renta (náhrada za stratu na zárobku) za mesiac december 2003 a v zostávajúcej časti námietky povinného proti exekúcii zamietol.

Na základe podaného odvolania oprávneného Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 26. januára 2006 sp. zn. 16 CoE 6/2006 uznesenie okresného súdu v časti pokiaľ vyhovel námietkam povinného a exekúciu v časti prevyšujúcej vymáhanú sumu 2 718 Sk vyhlásil za neprípustnú, potvrdil. Výrok, ktorým súd námietky povinného vo zvyšku zamietol, zostal nedotknutý. Vyslovil, že povinnému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že námetka oprávneného, pokiaľ ide o povinnosť žalovanej N. K. uvedenú v rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 12 C 91/96, je dôvodná. Ak náhrada škody nebola prisúdená oprávnenému proti N. K. ako zamestnávateľovi z titulu choroby z povolania alebo pracovného úrazu, neprešla povinnosť vyplácať túto rentu podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení na Sociálnu poisťovňu, pretože podľa § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Sociálna poisťovňa preberá výplatu len tých plnení, ktoré vyplývajú zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania. Ak potom okresný súd postavil svoje rozhodnutie o neprípustnosti exekúcie na názore, že povinnosť vyplácať stratu na zárobku z označeného povinného prešla na Sociálnu poisťovňu podľa § 272 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, jeho právny názor považuje krajský súd za nesprávny. Napriek tomu uznesenie v napadnutej časti, pokiaľ bola exekúcia v časti prevyšujúcej sumu 2 718 Sk vyhlásená za neprípustnú, proti povinnému M. K. potvrdil, pretože oprávneným označený povinný M. K. nie je povinný z exekučného titulu. Prechod povinností z exekučného titulu na označeného povinného v návrhu na začatie exekúcie nebol preukázaný. Na M. K. neprešla povinnosť uložená N. K. rozsudkom Okresného súdu Zvolen č.k. 12 C 91/1996-22 z 18. septembra 1996 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 18 Co 5054/1996-45 z 5. marca 1997 ani na základe zákona ani na základe inej právnej skutočnosti, preto je neprípustné viesť exekúciu proti M. K. na základe týchto

exekučných titulov. Prvostupňový súd teda rozhodoval o námietkach povinného správne aj keď na základe iných právnych dôvodov.

Uznesenie odvolacieho súdu napadol oprávnený dovolaním v časti, v ktorej odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil. Prípustnosť dovolania odôvodnil tým, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa z iných dôvodov, než ako ho odôvodnil prvostupňový súd. S právnym záverom odvolacieho súdu, že povinný M. K. nie je právnym nástupcom N. K. a teda neprešla na neho povinnosť z exekučného titulu, nemôže súhlasiť. Už aj z tohto dôvodu M. K. bolo zaviazané mu vyplatiť úrazovú rentu vo výške 2 718 Sk za obdobie od 1.12.2003 do 31.12.2003. Odvolací súd sa taktiež vo svojom rozhodnutí nevyporiadal s otázkou kto je právnym nástupcom N. K.. Na povinnosť M. K. vyplácať mu úrazovú rentu aj po 1.1.2004 nemá vplyv skutočnosť, či M. K. do delimitačného protokolu z 3.2.2004 zahrnulo záväzky N. K. alebo nie. Zastáva názor, že na povinného M. K. účinnosťou novely č. 522/2003, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, t.j. zo zákona dňom 1.1.2004 prešiel záväzok vyplácať mu úrazovú rentu. Rozhodnutie odvolacieho súdu teda spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Navrhuje rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Povinný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania proti napadnutému potvrdzujúcemu výroku uznesenia odvolacieho súdu a dospel k záveru, že je prípustné a súčasne i opodstatnené.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu pokiaľ to zákon pripúšťa.

Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil,

že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenia súdu prvého stupňa o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorý potvrdil jediné uznesenie súdu prvého stupňa, pričom nevyslovil prípustnosť dovolania, nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Keďže dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 239 ods. 1, 2 O.s.p. ani v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p., je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté vadou vymenovanou v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré môžu začať len na návrh, prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, alebo súdom nesprávne obsadeným).

Existenciu väd konania dovolateľ tvrdil a to konkrétne vadu uvedenú pod písm. f/.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktorému mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom i k právnej stránke veci).

V prejednávanej veci súd prvého stupňa dospel k záveru, že z exekučného titulu – rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 12 C 91/1996-22 z 18. septembra 1996 jednoznačne vyplýva, že oprávnenému náhrada za stratu na zárobku bola vyplácaná ešte pred rokom 1993. Za obdobie od 1.12.2003 do 31.12.2003 má oprávnený nárok na zaplatenie tejto úrazovej renty od M. K., ktoré prevzalo aj záväzky N. K. v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 veta prvá zákona č. 138/1991 Zb. v znení neskorších predpisov. Od 1.1. 2004 úrazovú rentu je povinná vyplácať Sociálna poisťovňa so sídlom v Bratislave.

Odvolací súd založil svoje potvrdzujúce rozhodnutie v porovnaní so súdom prvého stupňa na právnom názore odlišnom od právneho názoru súdu prvého stupňa, keď vychádzal z toho, že ak náhrada škody nebola prisúdená oprávnenému proti N. K. ako zamestnávateľovi z titulu choroby z povolania alebo pracovného úrazu, neprešla povinnosť vyplácať túto rentu podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení na Sociálnu poisťovňu, pretože podľa § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Sociálna poisťovňa preberá výplatu len tých plnení, ktoré vyplývajú zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania. Ak potom okresný súd postavil svoje rozhodnutie o neprípustnosti exekúcie na názore, že povinnosť vyplácať stratu na zárobku z označeného povinného prešla na Sociálnu poisťovňu podľa § 272 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, jeho právny názor považuje za nesprávny. Prechod povinnosti z exekučného titulu na označeného povinného v návrhu na začatie exekúcie nebol preukázaný. Na M. K. neprešla povinnosť uložená N. K. rozsudkom Okresného súdu Zvolen č.k. 12 C 91/1996-22 z 18. septembra 1996 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 18 Co 5054/1996-45 z 5. marca 1997 ani na základe zákona ani na základe inej

právnej skutočnosti, preto je neprípustné viesť exekúciu proti M. K. na základe týchto exekučných titulov. Okresný súd teda rozhodoval o námietkach povinného správne aj keď na základe iných právnych dôvodov.

Z ustanovenia článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priťahov v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001, II. ÚS 14/2001 a 13. novembra 2002, II. ÚS 132/2002).

Právo na súdnu ochranu okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1) zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 41 O.s.p., § 123 O.s.p., § 115 O.s.p. a pod.). Obsahom práva na súdnu ochranu v rámci spravodlivého procesu je právo účastníka, aby sa jeho vec, ak to zákon pripúšťa, prejedнала v dvojinštančnom konaní.

Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi procesné práva, medzi ktoré patria aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Ide o procesné práva, ktoré môže účastník uplatniť nielen v konaní na súde prvého stupňa ale aj v odvolacom konaní. Realizácia týchto práv v odvolacom konaní je však

znemožnená, ak odvolací súd potvrdí rozhodnutie súdu prvého stupňa z iného právneho dôvodu vychádzajúceho zo skutočností, ktorými sa prvostupňový súd nezaoberal vo svojom rozhodnutí a ku ktorým sa neúspešný oprávnený nevyjadroval, pretože k tomu nemal dôvod. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa oprávnený dozvedel, že odvolací súd vyvodil svoj iný právny záver zo skutočností prvostupňovým súdom nehodnotených. V tomto štádiu už nemal možnosť zaujímať k nim stanoviská, navrhnovať dôkazy na ich vyvrátenie alebo aspoň spochybnenie a vyjadrovať sa aj k právnej relevantnosti vo vzťahu k predmetu konania. Znemožnenie realizácie procesných práv účastníka v takomto prípade je prakticky dôsledkom nerešpektovania ústavného princípu dvojinstančnosti Občianskeho súdneho konania odvolacím súdom, lebo účastníkom konania odopiera možnosť prieskumu správnosti nových popřípade z pohľadu súdu prvého stupňa dosiaľ bezvýznamných (z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom však rozhodujúcich) skutkových zistení.

Z uvedeného potom vyplýva, že ak odvolací súd dospeje k záveru, že sú dané iné dôvody, pre ktoré exekúcia je neprípustná, vychádzajúc zo skutočností, ktoré neboli tvrdené a ani prvostupňový súd sa nimi nezaoberal, zruší napadnuté rozhodnutie a vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo súd prvého stupňa považoval za rozhodujúce skutočností, ktoré nie sú pre rozhodnutie vo veci právne významné a naopak neprihliadol na skutočností, ktoré môžu byť dôležité. Požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania odvolací súd mohol učiniť zadosť iba kasačným rozhodnutím.

Pretože odvolací súd v prejednávanej veci takto nepostupoval, odňal tým oprávnenému možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Keďže táto vada konania je samostatným dovolacím dôvodom, dovolací súd podľa § 243b ods. 1 O.s.p. uznesenie odvolacieho súdu v napadnutom výroku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 29. apríla 2008

**JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: